

سرشناسه : آهنگران، محمدرسول، ۱۳۴۹ -

عنوان قراردادی : ایران. قوانین و احکام

Iran. Laws, etc

عنوان و نام پدیدآور : اموال و مالکیت در فقه و حقوق موضوعه / نویسندگان محمدرسول آهنگران، زینب رحمانی، احمد صابری مجد؛ ویراستار سیدمحمدرسول محرمی.

مشخصات نشر : قم: آوای ابتکار، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری : ۲ ج.

شابک: دوره ۴-۳۳-۷۶۳۴-۶۲۲-۹۷۸ : ۲۵۰۰۰۰ ریال ۷-۳۲-۷۶۳۴-۶۲۲-۹۷۸ : ج ۱ :

۲۵۰۰۰۰ ریال ۱-۳۴-۷۶۳۴-۶۲۲-۹۷۸ : ج ۲ :

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت : ج ۲ (چاپ اول: ۱۴۰۰) (فیپا)

یادداشت : کتابنامه.

موضوع : مالکیت (حقوق) -- ایران

موضوع : Iran -- (Law) Property

موضوع : مالکیت -- ایران

موضوع : Iran -- Property

موضوع : مالکیت (فقه)

موضوع : (Islamic law) Property

موضوع : حقوق مدنی -- ایران

موضوع : Iran -- Civil rights

موضوع : حقوق مدنی (فقه)

موضوع : (Islamic law) Civil rights

شناسه افزوده: رحمانی، زینب، ۱۳۷۲ -

شناسه افزوده: صابری مجد، احمد، ۱۳۶۳ -

رده بندی کنگره : KMH۶۴۶

رده بندی دیویی : ۳۴۶/۵۵۰۴

شماره کتابشناسی ملی : ۸۵۱۱۰۵۹

www.ketab.ir

اموال و مالکیت در فقه و حقوق موضوعه / جلد اول

نویسندگان: محمدرَسُول آهنگران، زینب رحمانی، احمد صابری مجد

ویراستار: سید محمد رسول محرمی

صفحه آرایی و طراحی جلد: آکادمی حقوق - فقه و حقوق

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۳۴-۳۲-۷

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۳۴-۳۳-۴

بیچ رسمی

آکادمی حقوق - فقه و حقوق

❶ قم، خیابان صفائیه، کوچه ۲۸ (بیگدلی)، کوی جلالزاده، فرعی اول سمت راست، پلاک ۶۹

❷ قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، واحد ۲۴ همراه: ۰۹۱۲۷۴۸۵۹۳۸

@ habib.publish@gmail.com

☎ ۰۲۵ ۳۷۷۴۶۵۶۷-۳۷۸۳۶۴۲۰

📧 Avaye_ebtekar

☎ ۰۹۱۲۷۴۹۲۸۰۰-۰۹۱۲۷۵۰۷۴۹۴

WWW.Ebtekaardandesh.Com

تمامی حقوق برای مولف محفوظ است

اموال و مالکیت در

فقه

و

حقوق موضوعه

نویسندگان

دکتر محمد رسول آهنگران

دکتر زینب رحمانی

دکتر احمد صابری مجد

۲۱	 سرآغاز
۲۷	 سخنی با خوانندگان
۳۱	 مقدمات و کلیات
۳۱	 مباحث اموال در حقوق موضوعه
۳۱	 انتشار و آثار و اجرای قوانین به طور عموم (ماده ۱ تا ۱۰)
۳۹	 کتاب اول - بیان اموال و مالکیت به طور کلی (ماده ۱۱ تا ۱۳۹)
۳۹	 باب اول - انواع اموال (ماده ۱۱)
۴۰	 فصل اول - اموال غیر منقول (ماده ۱۲ تا ۱۸)
۴۳	 فصل دوم - اموال منقوله (ماده ۱۹ تا ۲۲)
۴۴	 فصل سوم - اموالی که مالک خاص ندارد (ماده ۲۳ تا ۲۸)
۴۷	 باب دوم - حقوق مختلف اشخاص نسبت به اموال (ماده ۲۹)
۴۸	 فصل اول - مالکیت (ماده ۳۰ تا ۳۹)
۵۴	 فصل دوم - حق انتفاع (ماده ۴۰)
۵۵	 مبحث اول - عمری، رقبی و سکنی (ماده ۴۱ تا ۵۴)
۵۹	 سکنی و تحبیس در متون فقه
۵۹	 گفتار اول: سکنی
۶۰	 گفتار دوم: تحبیس (جایز)
۶۳	 مبحث دوم - وقف (ماده ۵۵ تا ۹۱)
۷۵	 وقف در متون فقه
۷۵	 گفتار اول: ماهیت وقف
۷۶	 چند نکته
۷۶	 گفتار دوم: شرایط وقف
۷۹	 گفتار سوم: شرایط واقف
۸۰	 گفتار چهارم: شرایط موقوف علیه
۸۱	 گفتار پنجم: چند مسأله
۸۳	 درسمانه و نکات

۸۵	شرح حقوقی وقف
۸۵	ارکان وقف
۸۶	شرایط واقف
۸۷	شرایط موقوف علیه
۹۰	غیر ممکن بودن وقف مال غیر قابل قبض
۹۱	نکات مهم قانونی مبحث وقف
۹۵	مبحث سوم - حق انتفاع از مباحات (ماده ۹۲)
۹۵	فصل سوم - حق ارتفاق نسبت به ملک غیر و در احکام و آثار املاک، نسبت به املاک مجاور
۹۵	مبحث اول - حق ارتفاق نسبت به ملک غیر (ماده ۹۳ تا ۱۰۸)
۱۰۰	مبحث دوم - احکام و آثار املاک نسبت به املاک مجاور (ماده ۱۰۹ تا ۱۳۵)
۱۱۱	مبحث سوم - حریم املاک (ماده ۱۳۶ تا ۱۳۹)
۱۱۵	کتاب دوم - اسباب تملک (ماده ۱۴۰)
۱۱۵	قسمت اول - احیاء موات و حيازت اشیاء مباحه
۱۱۵	باب اول - احیای اراضی موات و مباحه (ماده ۱۴۱ تا ۱۴۵)
۱۱۶	باب دوم - حيازت مباحات (ماده ۱۴۶ تا ۱۶۰)
۱۱۹	باب سوم - معادن (ماده ۱۶۱)
۱۱۹	باب چهارم - اشیای پیداشده و حیوانات ضاله
۱۱۹	فصل اول - اشیای پیداشده (ماده ۱۶۲ تا ۱۶۹)
۱۲۲	فصل دوم - حیوانات ضاله (ماده ۱۷۰ تا ۱۷۲)
۱۲۲	باب پنجم - دفینه (ماده ۱۷۳ تا ۱۷۸)
۱۲۳	باب ششم - شکار (ماده ۱۷۹ تا ۱۸۲)
۱۲۵	قسمت دوم - عقود، معاملات و الزامات
۱۲۵	باب اول - عقود و تعهدات به طور کلی (ماده ۱۸۳)
۱۲۵	فصل اول - اقسام عقود و معاملات (ماده ۱۸۴ تا ۱۸۹)
۱۲۷	فصل دوم - شرایط اساسی برای صحت معامله (ماده ۱۹۰)
۱۲۷	مبحث اول - قصد طرفین و رضای آنها (ماده ۱۹۱ تا ۲۰۹)

مبحث دوم - اهلیت طرفین (ماده ۲۱۰ تا ۲۱۳)	۱۳۸
مبحث سوم - مورد معامله (ماده ۲۱۴ تا ۲۱۶)	۱۳۹
مبحث چهارم - جهت معامله (ماده ۲۱۷ تا ۲۱۸)	۱۴۱
فصل سوم - اثر معاملات	۱۴۳
مبحث اول - قواعد عمومی (ماده ۲۱۹ تا ۲۲۵)	۱۴۳
مبحث دوم - خسارات حاصله از عدم اجرای تعهدات (ماده ۲۲۶ تا ۲۳۰)	۱۴۷
مبحث سوم - اثر عقود نسبت به اشخاص ثالث (ماده ۲۳۱)	۱۵۲
فصل چهارم - بیان شرایطی که در ضمن عقد می شود	۱۵۳
مبحث اول - اقسام شرط (ماده ۲۳۲ تا ۲۳۴)	۱۵۳
مبحث دوم - احکام شرط (ماده ۲۳۵ تا ۲۴۶)	۱۵۶
فصل پنجم - معاملاتی که موضوع آن مال غیر است یا معاملات فضولی (ماده ۲۴۷ تا ۲۶۳)	۱۶۰
فصل ششم - سقوط تعهدات (ماده ۲۶۴)	۱۶۵
مبحث اول - وفای به عهد (ماده ۲۶۵ تا ۲۸۲)	۱۶۵
مبحث دوم - اقاله (ماده ۲۸۲ تا ۲۸۸)	۱۷۴
مبحث سوم - ابراء (ماده ۲۸۹ تا ۲۹۱)	۱۷۷
مبحث چهارم - تبدیل تعهد (ماده ۲۹۲ تا ۲۹۳)	۱۷۹
مبحث پنجم - تهاتر (ماده ۲۹۴ تا ۲۹۹)	۱۸۱
مبحث ششم - مالکیت مافی الذمه (ماده ۳۰۰)	۱۸۴
باب دوم - الزاماتی که بدون قرارداد حاصل می شود (ماده ۳۰۱ تا ۳۳۷)	۱۸۵
فصل اول - کلیات (ماده ۳۰۱ تا ۳۰۶)	۱۸۵
فصل دوم - در ضمان قهری	۱۸۹
مبحث اول - غصب (ماده ۳۰۸ تا ۳۲۷)	۱۹۱
غصب در متون فقه	۲۰۱
گفتار اول: تعریف غصب و عناصر آن	۲۰۱
گفتار دوم: تعاقب ایادی	۲۰۳
ضمان شخص آزاد	۲۰۴

۲۰۴	اجتماع سبب و مباشر
۲۰۵	سرایت عمل به ملک دیگران
۲۰۵	گفتار سوم: ضامن عین
۲۰۶	صمان اموال قیمی
۲۰۷	معیوب شدن مال مغضوب
۲۰۸	گفتار چهارم: غرور (فریب)
۲۰۸	مخلوط کردن مال مغضوب با غیر مغضوب
۲۰۹	زراعت با بذر غصبی
۲۰۹	هزینه بازگرداندن مال مغضوب
۲۱۰	گفتار پنجم: اختلاف غاصب و مالک
۲۱۱	شرح حقوقی غصب
۲۱۲	غصب در قانون مدنی
۲۱۳	ارکان غصب
۲۱۳	نمونه‌های غصب
۲۱۴	مسئولیت غاصب در مورد عین مال مغضوب (غصب شده)
۲۱۴	مسئولیت غاصب درباره منافع مال مغضوب
۲۱۴	معامله مال مغضوب
۲۱۵	غصب عناوین و مشاغل دولتی
۲۱۶	حکم غصب اموال «مثلی» و «قیمی»
۲۱۸	حکم غصب از غاصب
۲۲۱	مبحث دوم - اتلاف
۲۲۳	مبحث سوم - تسبیب
۲۲۶	مبحث چهارم - استیفاء
۲۲۹	باب سوم - عقود معین مختلف
۲۲۹	فصل اول - بیع
۲۲۹	مبحث اول - احکام بیع (ماده ۳۳۸ تا ۳۴۴)

شایسته است پژوهش‌گران گرامی به نکاتی که در این قسمت مندرج می‌گردد التفات ویژه داشته باشند؛

این کتاب و مطالب آن جنبه نظری داشته و به لحاظ فقهی، مکلفین و دانشجویان محترم بایستی به ویژه در موارد اختلافی، به نظر و آراء مرجع تقلید خویش مراجعه نمایند. ناگفته هویداست در موارد اختلاف میان فقه و حقوق موضوعه، در صورت مسلم و غیر اختلافی بودن آراء فقهی؛ البته آنچه حجیت دارد نظر فقهی است؛ لذا قانون‌گذار بایستی در آراء خود تجدید نظر فرماید.

در عرصه پژوهش‌ها و یا جوامع حقوقی و قانونی، گاه قانون‌گذار، خود و یا همکاران خود را شارع می‌نامد، اصطلاحی که در ساحت فقه، تنها زاینده مبدأ تشریع احکام یعنی حضرت احدیت و در مرتبه ابلاغ حضرت ختمی مرتبت، پیامبر گرامی اسلام ﷺ و ائمه معصومین علیهم‌السلام دانسته شده است؛ بنابراین این نوشتار حاضر در چنان مواردی، صرفاً در صدد نقل مطلب بوده و از پی تایید چنان جایگاهی نبوده است. اساساً چه بسا یک حقوق‌دان، از پی تحلیل و تثبیت مبانی حقوقی خویش، به بخش‌هایی از متون فقه دست می‌ازد؛ اما در صدد شرح آن‌ها نیست در حالی که ماهیت این مجموعه، شرح و تطبیق مفاهیم «جناب فقه با قوانین موضوعه» است.

به هر حال ذکر هر مسأله‌ای در این کتاب از موارد حقوق موضوعه که شائبه تضاد با احکام شرعی مورد وفاق فقهای عظام را داشته و به نحوی در دایره قوانین، ورود داشته باشد دلیل بر تایید و تصحیح نگارندگان نمی‌باشد.

مطالعه این کتاب عمده‌تاً جهت بالارفتن آگاهی قضات، وکلا، سردفتران و داوطلبان امتحانات دکتری و آزمون‌های حقوقی اکیداً توصیه می‌گردد.